

HƏYAT VƏ YARADICILIĞI HAQQINDA

KİTABLAR

2019

Əhmədli, Nazir. Azərbaycan aşıqları və el şairləri [Mətn] : (arxiv sənədləri ilə) /N. Əhmədli ; elmi red. Ə. Şamil [ön söz] ; elmi məsləhətçi M. Qasımlı ; AMEA, Folklor İn-tu.- Bakı: Elm və təhsil, 2019.- 359, [1] s.: 21 sm.

Kitabda XVIII əsrin sonu - XX əsrin əvvəllərində yaşamış Azərbaycanın saz-söz sənətinin görkəmli nümayəndələri Ağ Aşıq (Allahverdi), Aşıq Alı, Aşıq Ələsgər, Aşıq Söyün Şəmkiqli, Dərələyəzli Aşıq Cəlil, Şair Məmmədhüseyn, Molla Cuma, Aşıq Hüseyin Bozalqanlı Aşıq Valeh, Xaltanlı Tağı və başqalarının, ümumiyyətlə 16 sənətkarın ömür yolu arxiv sənədləri əsasında yenidən araşdırılmış, indiyə qədər yol verilmiş təhriflər aradan qaldırılmışdır.

Rüstəmli, Fərzalı Abbas oğlu. Seyid Nəsimidən Dədə Ələsgərə [Mətn] : dini-fəlsəfi düşüncələr /F. Rüstəmli ; elmi red. Y. Babayev ; red. V. Abiyev.- Bakı: Elm və Təhsil, 2019.- 323, [1] s.: portr., 21 sm.

2017

Əhmədli, Nazir Surxay oğlu. Haqq-nahaqq seçilər Haqq divanında [Mətn] /N. S. Əhmədli ; elmi red. N. Cəfərov.- Bakı: Nurlar, 2017.- 287, [1] s.: portr., cədv., 21 sm.

Kitabda XIX əsrdə yaşamış Azərbaycanın görkəmli söz ustaları Aşıq Ələsgər, Aşıq Alı, Ağ Aşıq, Aşıq Söyün Şəmkiqli, Şair Məmmədhüseyn, Göyçəli Aşıq Musa və başqalarının doğum tarixləri yeni arxiv sənədlərinin əsasında müəyyənləşdirilmiş və folklorşünaslığımızdakı boşluqların aradan qaldırılması yolunda tarixi addım sayılacaq dəqiqləşdirmələr aparılmışdır. Müəllif XIX əsrdə yaşamış və adları indiyə qədər elmi ictimaiyyətə məlum olmayan Aşıq Qara, Şair Mustafa və Aşıq Rüstəm kimi sənətkarları üzə çıxarmışdır.

Hüseynov, Məhərrəm. Aşıq Ələsgər [Mətn] : [monoqrafiya] /H. İsmayılov ; red. və ön söz müəl. S. Sadıqova ; çapa hazırl. A. Məmmədli, Q. Zimistanoğlu.- Bakı: [Ecoprint], 2017.- 151, [1] s.: portr., sm.

Professor Hüseyin İsmayılovun "Aşıq Ələsgər" monoqrafiyası müəllifin sufi dünyagörüşü əsasında Dədə Ələsgər yaradıcılığını yüksək səviyyədə orijinal təhlil etməsi qiymətli bir tədqiqat əsərinin göstəricisidir. Bu qiymətli xəzinənin dəyərinə

müvafiq Hüseyn müəllimin dərin, məsuliyyətli, yüksək peşəkarlıq və bir çox ədəbiyyatşünaslarımızın nail ola bilmədiyi səviyyədə Aşıq Ələsgərin şeirlərini tədqiq və təhlil etdiyinin şahidi olunur.

Hüseynov, Məhərrəm. Aşıq Ələsgərin söz ümmanı [Mətn] /M. A. Hüseynov ; red. B. Xəlilov.- Bakı: Elm və təhsil, 2017.- 311, [1] s.: portr., 21 sm.

Kitab Aşıq Ələsgərin şeir dilinə, fərdi üslubunun başlıca atributlarının şərhinə həsr olunmuşdur. Onun poeziya dilinin, bədii üslubunun ən mühüm tərəflərinə, poetik forma sistemində müxtəlif dil vahidlərinin obrazlılıq və ekspressivlik keyfiyyətlərinə geniş yer verilmiş, obrazlı dil vasitələrin harmoniyasını yaradan leksik-semantik söz qrupları, ayrı-ayrı üslubi fiqurların yüksək sənətkarlığı təmin edən bədii quruluş komponentlərinin estetik məziyyətləri təhlildən keçirilmişdir.

Hüseynov, Məhərrəm. Linqvistik təhlilin elmi-metodik əsasları [Mətn] : Aşıq Ələsgərin dili əsasında : dərs vəsaiti /M. A. Hüseynov ; elmi red. Ə. Tanrıverdiyev ; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Azərb. Dövlət Pedaqoji Un-ti.- Bakı: Elm və təhsil, 2017.- 110, [2] s.: portr., 21 sm.

Kitab Aşıq Ələsgərin şeir dilinə, fərdi üslubunun başlıca atributlarının şərhinə həsr olunmuşdur. Onun poeziya dilinin, bədii üslubunun ən mühüm tərəflərinə, poetik forma sistemində müxtəlif dil vahidlərinin obrazlılıq və ekspressivlik keyfiyyətlərinə geniş yer verilmiş, obrazlı dil vasitələrin harmoniyasını yaradan leksik-semantik söz qrupları, ayrı-ayrı üslubi fiqurların yüksək sənətkarlığı təmin edən bədii quruluş komponentlərinin estetik məziyyətləri təhlildən keçirilmişdir.

Hüseynov, Məhərrəm. Aşıq Ələsgərin söz ümmanı [Mətn] /M. A. Hüseynov ; red. B. Xəlilov.- Bakı: Elm və təhsil, 2017.- 311, [1] s.: portr., 21 sm.

Kitab Aşıq Ələsgərin şeir dilinə, fərdi üslubunun başlıca atributlarının şərhinə həsr olunmuşdur.

İsmayılov, Hüseyn Ələsgər oğlu. Aşıq Ələsgər [Mətn] : [monoqrafiya] /H. İsmayılov ; red. və ön söz müəl. S. Sadıqova ; çapa hazırl. A. Məmmədli, Q. Zimistanoğlu.- Bakı: [Ecoprint], 2017.- 151, [1] s.: portr., sm.

2016

İsmayıl, Eldar. Aşıq Ələsgər //Qərbi Azərbaycan, Göyçə-erməni işğalı [Mətn] /E. İsmayıl, G. Əhmədli; red. A. Məmmədli, M. Ələkbərli; məsləhətçi F. Məmmədov; [ön söz Q. Əliyev]. - Bakı: [Ecoprint], 2016. - S.180-181.

2014

Hüseynov, Məhərrəm. Aşiq Ələsgər sözünün estetik sehri //Göyçə nisgili, Şorca xiffəti [Mətn] /M. Hüseynov ; red. B. Xəlilov. - Bakı: Elm və təhsil, 2014. - S.67-76.

Kitabda müəllifin mövzu və mündəricə etibarilə müxtəlif publiistik və elmi-bədii yazıları toplanmışdır. Burada itirilmiş vətən acılarının ifadəsinə, ana torpaq və onun füsunkar təbiətinin təəssüratlarından doğan duyğu və düşüncələrə geniş yer verilmişdir.

2013

Babacanlı, Loğman. Aşiq Ələsgər [Mətn] : O, eşq pərvanəsi deyil, eşqin əbədiyanar Şamıdır! /L. Babacanlı ; elmi red. B. Xəlilov.- Bakı: [Vətən], 2013.- 620 s.: portr., 25 sm.

Bu əsər Aşiq Ələsgərin şeirlərinin mənasını, Ələsgərin dərin idrakının, poetik qüdrətinin nələrə qadir olmasını açıqlayan yeganə kitabdır.

Xuluflu, Vəli Məmmədhüseyn oğlu. El aşığı / V. M. Xuluflu ; red. heyəti: M. Kazımoğlu [et al.] ; translit.: R. Z. Xəlilov, A. Xürrəmçızı ; elmi red. İ. İ. Abbaslı ; AMEA Folklor İnstitutu. - Bakı : Elm və təhsil, 2013. - 92 s. ; 20 sm. - (Azərbaycan folklorunun ilkin nəşrləri).

Mustafayev, Camal Vəli oğlu. Aşiq Ələsgər irsində sufilik [Mətn] /C. V. Mustafayev ; red. Z. Məmmədli ; Borçalı İctimai Cəmiyyətinin nəşri.- Bakı: [Vətən], 2013.- 24 s.: portr., 20 sm.

Əsərdə Aşiq Ələsgərin şeirlərindəki fəlsəfi fikirlər və misraların mənası açıqlanmışdır.

Namazov, Qara Mustafa oğlu. Ozan-aşiq sənətinin tarixi : monoqrafiya / Q. M. Namazov ; elmi red.: M. Kazımoğlu, R. M. Əliyev. - Bakı : Elm və təhsil, 2013. - 480 s.

Monoqrafiyada Şərqdə böyük şöhrət qazanmış ozan-aşiq sənəti, onun qədim qaynaqları, təşəkkülü, inkişaf yolu, bu sənətin ulu yaradıcıları - Qorqud Dədənin sələfləri və xələfləri Dədə Kərəm, Sarı Aşiq, Qurbani, Xəstə Qasım, Valeh, **Ələsgər** və başqalarının lirik şeirləri, dastan yaradıcılığı həm tarixi, həm də bədii dəyəri baxımından araşdırılır.

2012

Aşıq Ələsgər / Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası, Azərbaycan Aşıqlar Birliyi ; tərt. M. Nəbioğlu ; məsl. Z. Yaqub ; red. Q. M. Paşayev. - Bakı : Elm və təhsil, 2012. - 280 s. ; 205 sm. - (Ustad aşıqlarımız).

Kitab Azərbaycan aşıq sənətində və poeziyasında özünəməxsus yeri olan ölməz ustad Aşıq Ələsgərə həsr olunub. Kitabda Aşıq Ələsgərə həsr olunmuş elmi-publisistik məqalələrdən bir qismi, Xalq şairi Z. Yaqubun bu böyük ustada həsr etdiyi "Göycədən gələn səslər" poeması və ustadın yaradıcılığından nümunələr yer alıb.

Səfərli, Günel. Akademik Həmid Araslı aşıq yaradıcılığı haqqında //Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatına dair tədqiqlər [Mətn] /AMEA, Folklor İn-tu ; elmi red. M. Kazımoğlu.- K. 37.- Bakı: [Elm və təhsil], 2012.- 154 s.

2011

Aşıq Ələsgər - 190 [Mətn] : bibliografiya /tərt. ed. S. Əsədova, G. Misirova ; ixt. red. və burax. məsul K. Tahirov ; red. M. Vəliyeva ; Azərb. Resp. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Azərb. Milli Kitabxanası.- Bakı: [s.n.], 2011.- 149, [1] s.: portr., 20 sm.- (Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri)

Bibliografiyada aşıq sənətinin ən uca zirvəsində dayanan Aşıq Ələsgərin həyat və yaradıcılığı haqqında olan materiallar öz əksini tapmışdır. Ədəbiyyat 1927-cı ildən 2011-ci ilə qədər olan bir dövrü əhatə edir.

Azərbaycanın qeyri-maddi mədəniyyət abidələri və Ərtoğrol Cavid : 12 cildə / AMEA Hüseyn Cavidin Ev Muzeyi ; red. heyəti: M. K. Kərimov [et al.] ; layihənin rəh., tərt. G. İ. Babaxanlı.- X cild : Azərbaycan aşıq yaradıcılığı və Ərtoğrol Cavid / elmi red. T. H. Kərimli. - Bakı : Çarşıoğlu, 2011. - 304 s.

X cildə Aşıq Ələsgər və onun poetik çevrəsində olan aşıqların əsərləri və həmin əsərlərə Ərtoğrol Cavidin elmi rəyləri verilmişdir.

Əlimirzəyev, Xalid. Aşıq Ələsgərin məhəbbət lirikası //Klassiklərimizin ideal və poetik sənət dünyası [Mətn] : iki cildə /X. Əlimirzəyev ; elmi red. A. Nəbiyev.- I cild.- Bakı: Elm və təhsil, 2009.- S.462-479.

Sarıvəlli, Osman. Qüdrətli şair, ustad sənətkar : [Aşıq Ələsgər haqqında] / O. Sarıvəlli ; ön sözün müəll. B. O. Qurbanov ; elmi red. Ş. Ə. Səlimbəyli ; red. E. Orucoğlu. - Bakı : Avropa nəşriyyatı, 2011. - 128 s. : portr., fotosək., 21 sm.

2010

Azərbaycan folkloru külliyyatı [Mətn] /AMEA, Folklor İn-tu ; tərt. ed. H. İsmayılov, Ə. Ələkbərli ; red. hey. H. İsmayılov [və b.] ; nəşrə məsul Ə. Ələkbərli.- Cild 18: kitab 8: dastanlar.- Bakı: Nurlan, 2010.- 362, [2] s.: 21 sm.

İçindəkilər : Ələsgərnən Səhnəbanı ; Aşıq Ələsgərin Türkiyə səfəri ; Aşıq Ələsgər qarabağlıların yaylağında ; Aşıq Ələsgər Qaraqoyunlu səfəri ; Aşıq Ələsgər Dəli Alının toyuna gəlməsi ; Aşıq Ələsgər Yanşaqda ; Aşıq Ələsgərlə Həcər xanım ; Aşıq Ələsgərnən Aşix Nəsinin qavaxlaşması ; Aşıq Ələsgərnən şəmkiqli Aşıq Hüseyinin görüşü ; Aşıq Ələsgərnən Mir Məcid ağanın görüşü ; Aşıq Ələsgərnən Şair Nağı ; Anaxanımın küsməyi ; Aşıq Ələsgərin Qarabağ səfəri ; Aşıq Ələsgərin İrəvan səfəri ; Aşıq Ələsgər Kəlbəcərin Qılışdı kəndində ; Növrəs İmanın Tiflis səfəri ; Şair Kazımnan Nazdı xanım ; Çovan Məhəmmədin Qars səfəri ; Şair Həsən Xəyallıyan Ağdabanlı Aşix ; Şəmşirin görüşü ; Aşix Musaynan Mələknisə xanım.

Nəbioğlu, Musa. Ozan-aşıq dünyası [Mətn]: haqqa qovuşan aşıqlarımız /M. Nəbioğlu; layihənin rəhbəri və baş məsləhətçi Z. Yaqub; red. M. Qasımlı, E. Məmmədli; Azərb. Aşıqlar Birliyi.- Bakı: Nurlan, 2010.- 143, [1] s.: fotosək., portr., 23x24 sm.

Təhmasib, Məmmədhüseyn. Gözəllik nəğməkarı: [Aşıq Ələsgər haqqında] //Seçilmiş əsərləri [Mətn] : 2 cildə /M. Təhmasib ; red. hey.: K. Abdullayev (elmi red.) və b. ; tərt.: M. Cəfərli, A. Hacılı, E. Şükürlü ; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Bakı Slavyan Un-ti.- Cild 1.- Bakı: Mütərcim, 2010.- S.293-.- (Azərbaycanşünaslıq etüdləri seriyası 1)

2009

Bağirova, Tamilla. Aşıq sənətinin yaranma tarixi və inkişafı [Mətn] : [dərs vəsaiti] /T. Bağirova, F. Hidayətova ; elmi red. T. Ə. Rüstəmov.- Bakı: Elm və təhsil, 2009.- 230, [2] s.: ill., portr., not., 20 sm.

Təqdim olunmuş "Aşıq sənətinin yaranma tarixi və inkişafı" adlı dərs vəsaiti aşıq sənətinin genezisi, yaranma tarixi, əsrlər boyu dolğunluğu və bizim dövrə gələnçatan nümunələrdən ibarət işdir. Burada aşıq yaradıcılığının genezisində qam-şaman dünya görüşü və varsağın sənət mövcudluğu; oğuz mədəniyyətində ozanın sənətkar funksiyası; aşıq poeziyasında metro-ritmik fərqlənmələri; aşıq sənətinin əsas funksiyası haqqında məlumat verilmişdir. Eyni zamanda aşıq sənətinin iri həcmli əsərlərinin region xüsusiyyətləri kimi mövzular öz əksini tapmışdır.

İsmayılov, Hüseyin Ələsgər oğlu. Göyçə aşıqları və el şairləri [Mətn] /H. İsmayılov; red. Ə. Ələkbərli; AMEA, Folklor İn-tu. - Cild 2. - Bakı: [Nurlan], 2009 (tit. v-nin arxasında 2010). - 594 s.: fotosək., 21 sm.

Kitabda Azərbaycan aşıq sənətinin zirvəsi, Göyçə aşıq muhitinin ən görkəmli nümayəndəsi Aşıq Ələsgərin (1821-1926) ədəbi irsi toplanmışdır.

2008

Hüseynli, Məhərrəm. Hüseyin Bozalqanlı ilə Göyçəli Aşıq Ələsgərin görüşü // Müqəddəs dədələr dastanı [Mətn] /M. Hüseynli ; red. F. Əkbəroğlu.- Bakı: Araz, 2008.- S.9-53.

Kitabda Tovuzun müqəddəs ozanı Hüseyin Bozalqanlı ilə Göyçəli Aşıq Ələsgərin, Aşıq Əsəd Rzayevin, müqəddəs seyid olan Mirəli Ağanın haqqında dastan rəvayətlər verilmişdir.

Məmmədov, Şamxəlil Hətəm oğlu. Azərbaycan folkloru [Mətn] : ali məktəb tələbələri üçün dərs vəsaiti /Ş. H. Məmmədov ; elmi red. A. Nəbiyev ; rəyçilər P. Əfəndiyev, Y. Aslanov, A. Ağbaba ; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Sumqayıt Dövlət Un-ti "Folklorşünaslıq" elmi-tədqiqat laboratoriyası.- Bakı: Ziya- Nurlan, 2008.- 325, [1] s.: portr., 20 sm.

2007

Aşıq şeiri [Mətn] /tərt. M. Qasımlı ; rəssam Ş. Rüstəmov.- [Bakı]: Altun kitab, [2007]. - 111, [1] s.: ill., 19 sm.

Ələsgər, İslam. Ələsgər ocağı ilə bağlı yaradılmış dastan-rəvayətlər haqqında [Mətn] /İ. Ələsgər ; red. H. İsmayılov ; nəşrinə məsul. Ə. Ələkbərli ; AMEA, Folklor İn-tu.- Bakı: Nurlan, 2007.- 187, [1] s.: 20 sm.

Kitabda müqəddəs ocaq ; real həyat hadisələri əsasında yaradılmış dastan-rəvayətlər ; xəyalən yaradılmış "dastanlar" və s. haqqında məlumat verilmişdir.

Hacıyeva, Maarifə Hüseyin qızı. Ədəbi mülahizələr /M. H. Hacıyeva. - Bakı : Azər nəşr, 2007. - 240 s. : portret ; 20,5 sm.

Kitab iki bölmədən ibarətdir. 1-ci bölmədə X. Şirvanidən tutmuş çağdaş yazarlar da daxil olmaqla bir çox qələm adamlarının yaradıcılığı təhlil olunur. Kitabda folklor örnəklərimizin, o cümlədən ustad **Aşıq Ələsgərin** yaradıcılığı haqqında məqalə də var.

Qasımlı, Məhərrəm Paşa oğlu. Ozan-aşıq sənəti [Mətn] : [monoqrafiya] /M. P. Qasımlı ; elmi red. B. Abdulla ; AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı: [Uğur], 2007.- 304 s.: portr., cədv., 21 sm.

Monoqrafiyada ortaq türk mənəvi dəyərləri və mədəniyyətinin mühüm istiqamətləri, qam-şaman kompleksi, ozan sənəti və aşığılığın tarixi-semantik mahiyyəti konseptual və sistemli şəkildə açıqlanır.

2006

Qasımova, Şəkər. Aşıq Ələsgər şerinin leksik-üslubi xüsusiyyətləri [Mətn] /Ş.Qasımova ; elmi red. M. İ. Adilov ; rəyçilər Q. Namazov, İ. Məmmədov.- Bakı: Nurlan, 2006.- 180 s.: 22 sm.

Kitabda Aşıq Ələsgərin dilindən toplanmış faktlar bir sıra linqvistik-poetik hadisələr adı altında təsnif edilərək geniş şərh olunmuşdur.

Nəbiyev, Azad. Aşıq Ələsgər //Azərbaycan xalq ədəbiyyatı [Mətn] : [2 hissədə] /A. Nəbiyev ; red. Ü. Nəbiyeva ; elmi red. B. Nəbiyev ; rəyçi N. Cəfərov, H. İsmayılov.- II Hissə.- Bakı: Elm, 2006. S.193-206.

2005

Aşıq Hüseyn, Cavan. Aşıqların atasıdır Ələsgər: [qoşma] /Hüseyn Cavan //Azərbaycan aşığı şerindən seçmələr [Mətn] : iki cilddə /tərt. ed.: Ə. Axundov, İ. Abbashı, H. İsmayılov ; [buraxıl. məsul Ə. Güləliyev ; tərtibatçı-rəssam N. Əliyeva].- C. 2.- Bakı: Şərq-Qərb, 2005.- S.326-327.- (Ədəbiyyat antologiyaları)

Əkbər, Əli. (Ələkbərov Əli Hüseyn oğlu) Atanın dara çəkilməsi [Mətn] : [şeir, poema və pyeslər] /Ə. Əkbər; red. M. Mehdi.- Bakı: XXI-YNE, 2005.- 299 s.

İçindəkilər: Poema.: Ana ürəyi ; Dağlar qoynunda ; Barışmayan şairlər ; Pyes.: Atanın dara çəkilməsi ; **Aşıq Ələsgər.**

İsmayılov, Hüseyn. Dədə Ələsgər: Həqiqət və sənətin dastan vəhdəti //Azərbaycan Şifahi xalq ədəbiyyatına dair tədqiqatlar /Azərbaycan Milli elmlər Akademiyası Folklor İnstitutu; elmi red. Hüseyn İsmayılov: on dördüncü kitab.- Bakı: Səda nəşriyyatı, 2005.- S.3-19.

Mümtaz, Salman. El şairləri [Mətn] /S. Mümtaz; Transliterasiya və tərtib edən, ön söz, izah, şərhlərin müəllifi: A.Mirzə; Elmi red.: H.İsmayılov; AMEA. Folklor institutu.- Bakı: Səda, 2005.- 292 s.

Kitabda dövrün bir sıra müxtəlif üslublarda yazıb-yaradan sənətkarlarının yaradıcılığı ilə bağlı məlumatlarla yanaşı, Azərbaycan aşiq poeziyasının XIII əsr Molla Qasımdan başlayan şifahi nümunələrinin təxminən yeddi yüz illik dövrü ardıcıl şəkildə işlənmişdir.

2004

El çələngi [Mətn]: xalq şerindən seçmələr /tərt. ed. Q.Namazov.- Bakı: Şərq-Qərb, 2004.- 248 s.: 22 sm.

İman, Novrəs. (İman Məşədi Saleh oğlu) Seçilmiş əsərləri [Mətn] /Novrəs İman; toplayıb tərt. ed. İ. Ələsgər; red. H. İsmayılov; nəşrə məs. Ə. Ələkbərli.- Bakı: Səda, 2004.- 199 s.

Aşıq Ələsgərin qardaşı oğlu Novrəs İmanın 100 illiyi münasibəti ilə çap olunmuş kitabda Aşıq Ələsgərin qardaşı oğlu ilə olan ibrətamiz söhbəti də verilmişdir.

2002

İsmayılov, Hüseyn Ələsgər oğlu. Dədə Ələsgər poeziyasının sufi mahiyyətinə dair //Aşıq yaradıcılığı: mənşəyi və inkişaf mərhələləri /H. İsmayılov; AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu, Folklor Elmi-Mədəni Mərkəzi; Red.: N. Cəfərov.- Bakı: Elm, 2002.- S.277-309.

Kitabda Azərbaycan aşiq sənəti, onun genezisi və inkişaf mərhələləri, Azərbaycan mədəniyyət tarixindəki rolu, türklərin əski dini və sufi təriqətləri ilə bağlılığı, görkəmli nümayəndələri və onların yaradıcılığı araşdırılır.

2001

Göyçə dastanları və aşiq rəvayətləri [Mətn] /toplayanı, tərt. ed., ön sözlük, qeyd və izahların müəll. H. İsmayılov; red. Y. Qarayev; nəşrə məs. Ə. Ələkbərli; AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu, Folklor Elmi-Mədəni Mərkəzi. - Bakı: Səda, 2001. - 700 s.

Kitabda sazımızın-sözümüzün müqəddəs beşiyi, möhtəşəm türk dünyasının ən qədim yaşayış məskənlərindən olan qocaman Göyçə mahalının zəngin folklor irsinin ən maraqlı dastanlar və aşiq rəvayətləri toplanmışdır.

Aşıq Ələsgər haqqında el arasında geniş yayılan maraqlı dastanlar və aşiq rəvayətləri də kitaba daxil edilmişdir.

Hüseynoğlu, Soltan. (Əliyev) Ədəbiyyat: 8-ci sinif üçün dərslik /S. Hüseynoğlu, B. Abbaslı; İxtisas red.: N.Araslı.- Bakı: Təhsil, 2001.- 256 s.

Kitabda M.F.Axundzadə, Aşıq Ələsgər, S.Ə.Şirvani, C.Məmmədquluzadə, M.Ə.Sabir, Ə.Haqverdiyev, M.Hadi, H.Cavid, Ə.Cavad, C.Cabbarlı, M.Şəhriyar, S.Vurğun, A.İldırım, M.Müşfiq, R.Rzanın, Dünya ədəbiyyatından Məhmət Akif, Ç.Aytmatov əsərləri verilib

2000

Göyçəli aşıq Nəcəf. [Mətn] /toplayını və tərt. ed. İ. Ələsgər; red. H. İsmayılov, AEA, Dədə Qorqud adına "Folklor" Elmi-Mədəni Mərkəzi. - Bakı: Səda, 2000. - 202 s.

Aşıq Ələsgər ocağının yetirməsi olan Aşıq Nəcəfin şeirlər hələ 30-cu illərdən müxtəlif mətbuat səhifələrində yol tapmışdır.

Nəbiyev, Bəkir Əhməd oğlu. Çətin yollarda [Mətn]: ədəbiyyatımıza dair araşdırmalar /B. Nəbiyev ; red. Ş. Alışanlı ; Azərb. EA, Nizami adına Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı: Elm, 2000.- 780 s.

1999

Çərşənbə günündə çeşmə başında... [Mətn]: [şeirlər]: Aşıq Ələsgərin anadan olmasının 175 illiyinə /topl. və tərt. ed. İslam Sadıq.- Bakı: Azərneşr, 1999.- 90 s.

Kitabın içindəkilər: **İslam Sadıq.** Saz dünyası, söz zirvəsi: [ön söz]. Şeirlər: **Osman Sarivəlli.** O kimdir başımda çalır-çağırır; **Zodlu Mirzəbəylər.** Ələsgər; **İrəvanlı Mirməcid.** Ələsgər; **Aşıq Şəmşir.** Ələsgər; Ləl ələndi; **Misgin Vəli.** Ələsgər; **Həsən Xəyalli.** Ələsgər; **Əhməd Cəmil.** Qoca aşıq; **Mikayıl Azafli.** Ələsgər baba; **Hüseyn Arif.** Aşıq Ələsgərə; **Aşıq Əkbər.** Sənin; **Məmməd Aslan.** Heyrət; **Sabir Rüstəmxanlı.** Ələsgər ocağında; **Zəlimxan Yaqub.** Yetim məzar; **Ənvər Rza.** Aşıq Ələsgərin şəkli; **İslam Sadıq.** Adım Ələsgər; Göyçə mahalım; **Aygün Abdulla qızı.** Ələsgər; **Soltan Abbas.** Çeşmələndin ürəklərdə; Ələsgər binəli dağlar; **Həmid Abbas.** Olmalıdır; **Əli Vəkil.** Aşıq Ələsgər küçəsi; Ələsgər; **Bəhmən Vətənoğlu.** Ələsgərin qoşması; **Kəmalə.** Aşıq Ələsgərə; **Əli Qurban Dastançı.** Ələsgər də qala, Alı da qala; **Eldar Həsənli.** Gədələr bizi; **Suliddin Qasımlı.** Aşıq Ələsgərə; **İslam Türkey.** Dərdim dünya yaşındaymış; **Adil Cəmil.** Aşıq Ələsgər; **Fəzail İsmayıl Böyükkişi.** Məclisə gəldim; **Lətifə Nuran.** Məndədir; **Xaliq Rəhimli.** Ustad Aşıq Ələsgərə; **Yusif Nəğməkar.** Ələsgər; **Füzuli Ramazanov.** Saxlar, Ələsgər; **İsmixan Didərgin.** Aşıq Ələsgərə; **Eldar İsmayıl.** Aşıq Ələsgər; Ələsgər dədə.

Ələsgər, İslam. Haqq aşığı Ələsgər [Mətn]: monoqrafiya /İ. Ələsgər; elmi red. B. Nəbiyev.- Bakı: Maarif, 1999.- 264 s.

Kitabda müəllif aşığı haqqında daha geniş fikir söyləmiş, onun şəxsiyyəti, şerlərinin yaranma səbəbləri ilə bağlı, yaranmış indiyə qədər yasaq edilmiş bir çox məsələlərə aydınlıq gətirmişdir.

Sazlı-sözlü Göyçə [Mətn] /Toplayan, tərt. və ön sözün müəllifi İslam Ələsgər; red. Dilsuz; rəss. T.Məlik.- Bakı: Azərneşr, 1999.- 288 səh.: portr., 20 sm.

Bu kitab Göyçə şairlərinin hamısını əhatə eləmir.Tərtibçi kitabı nəşrə hazırlayarkən şair Məhəmmədhüseyn, Ysta Abdulla, Aşıq Əsəd, Xəstə Bayraməli, Şair Bəhmən, Şair Ədülfət, Aşıq İmran və İsmayılın ayrı-ayrı kitablarda və digər mətbuat səhifələrində şap edilmiş şerlərindən istifadə edilmişdir.

1998

Araslı, Həmid Hacı Məmmədağlı oğlu. Həmişəyaşar sənətkar //Azərbaycan ədəbiyyatı: Tarixi və problemləri [Mətn]: (seçilmiş əsərləri): bir cildə /H. Araslı; red. N. Araslı.- Bakı: Gənclik, 1998.- S.62-67.

Aşıq Ələsgər -175 [Mətn]: [yubiley tolpusu] /H. Zərdabi adına Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutu ; baş red. M. İ. Yusifov ; məsul red. və tərtibçi A. A. Səmədov ; nəşir T. H. Cəfərov.- Bakı: Mütərcim, 1998.- 68 s.: 1 portr., 20 sm.

24 noyabr 1997-ci il tarixində "Aşıq Ələsgərin 175 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının dünya şöhrətli prezidenti Heydər Əlirza oğlu Əliyev sərəncam vermişdir. Bu topludakı məqalələr həmin yubiley konfranslarında iştirakçılar tərəfindən dinlənilmiş və müzakirə edilmişdir.

Göyçəli, T. Göyçə aşığı məktəbi [Mətn]: ədəbi elmipublisistik oçerklər toplusu /Tərhan Göyçəli.- Bakı: Göytürk, 1998.- 238 s.

Kitabda 1986-cı ildə Aşıq Ələsgərin ulu yurdunda abidənin önündə keçirilən xatirə günündən və yaradıcılığından danışılır [S.45-51].

1997

Məhərrəmov, Z. XX əsr Göyçə aşığı mühiti (1920- 1950-ci illər) [Mətn] /Z.Məhərrəmov.- Bakı: "Azərbaycan Ensiklopediyası" NPB, 1997.- 124 s. Kitabda Göyçə aşığı mühitinin tarixinin araşdırılması, Aşıq Ələsgər yaradıcılığının öyrənilməsi və inkişaf etdirilməsindən bəhs edilir [S.43-49].

1996

Elçin. Klassik aşiq poeziyasında “DÜNYA” obrazı [Mətn] /Elçin; red. A.Hüseynova.- Bakı: Azərnəşr, 1996.- 48 s. Kitabda Ələsgər yaradıcılığından bəhs olunur [S.12,16- 28].

Mirəhmədov, Əziz Mirfeyzulla oğlu. Ədəbiyyat [Mətn]: 10-cu sinif üçün dərslik /Ə.M.Mirəhmədov, Z.Ş.Əsgərli.- Bakı: Maarif, 1996.- 430 s.

Dərsliyə Qasım bəy Zakir, M.F.Axundov, Nəcəf bəy Vəzirov, Aşıq Ələsgər, C.Məmmədquluzadə, M.Ə.Sabir, N.Nərimanov, M.Hadi, N.Kamal və C.Londonun həyat və yaradıcılıqları daxil edilmişdir.

1991

Ələsgər ocağı [Mətn]: şeirlər /red. Zəlimxan Yaqub; toplayan və tərt. ed. İ. Ələsgər.- Bakı: Yazıçı, 1991.- 304 s.: ill., 17 sm.

Topluda Aşıq Ələsgər ocağının ən istedadlı nümayəndələrinin tanınmış aşıqların və el şairlərinin əsərlərindən seçmələr toplanmışdır.

Adilov, Musa İsrafil oğlu. Klassik ədəbiyyatımızda dil və üslub [Mətn]: [Müəllimlər üçün ədəbiyyat] /M. Adilov; elmi red. N. M. Xudiyev; Rəyçi. A. M. Qurbanov.- Bakı: Maarif, 1991.- 236 s.: 20 sm.

Bu kitabda yaradıcılığında klassik ədəbiyyatımızın başlıca səciyyəvi xüsusiyyətləri əks olunmuş qüdrətli söz sənətkarlarının - M. Füzuli, A.P. Vaqif, C. Məmmədquluzadə, M.Ə. Sabir, Aşıq Ələsgər, Ü. Hacıbəyov, M.Müşfiq və S.Vurğun yaradıcılığının dil və üslubu araşdırılır.

1990

Paşayev, S. XIX əsr Azərbaycan aşiq yaradıcılığı [Mətn]: (dərs vəsaiti) /H.Zərdabi ad. Gəncə Dövlət Ped. İn-tu.- Bakı, 1990.- 98 s. Kitabın içindəkindən: “Göyçəli Aşıq Ələsgər” [S.57- 67]; Kitabda Aşıq Ələsgərin şair Qurbanla dostluq əlaqələrindən və başqa xeyriyyəçilik işlərindən danışılır [S.67- 85].

1986

Vəliyev, K. Sözü sehri [Mətn] /Kamil Vəliyev; red. Elçin.- Bakı :Yazıçı,1986.-303 s. Söz ustadlarının ustası Aşıq Ələsgər yaradıcılığına ziyalı fikirləri [S.212-221].

1983

Azərbaycan aşıqları və el şairləri [Mətn]: seçilmiş seirlər: İki cilddə.- Bakı: Elm, 1983.- C.1.- 374 s.

Kitabın içindəkindən: Ötən əsrdə yaşayıb-yaradan aşıqlar içərisində Göyçə saz-söz ustalarının fəaliyyəti xüsusilə Aşıq Ələsgər (atası Alməmməd (1795-1875); (Bəşir 1867-1934: Aşıq Ələsgərin böyük oğludur): (Şair Məhəmməd (1853- 1937): Aşıq Ələsgərin kiçik qardaşdır) nəslinin və Aşıq Ələsgər yaradıcılığından bəhs olunur [S.10-13].

Namazov, Q. Azərbaycan aşıq sənəti [Mətn] /Qara Namazov; red. İsmayıl Vəliyev.- Bakı: Yazış, 1983.- 192 s.

Göyçə diyarında böyük aşıq nəslı: Aşıq Ələsgər haqqında S.5-34, 50-52, 58, 80-96.

1980

Namazov, Q. Aşığın sazı və sözü [Mətn] /Qara Namazov; elmi red., filologiya elmləri doktoru M.Seyidov.-Bakı: Yazıçı, 1980.- 153 s.

Kitabda Aşıq Ələsgərin yaradıcılığından və şeirlərindən də bəhs olunub [S.63-69,84-85,100-103].

1977

Anar. Adamın adamı [Mətn] : povestlər, hekayələr, esselər /Anar ; [ön söz. Y. Səmədoğlu ; red. Z. Qiyasbəyli].- Bakı: Azərnəşr, 1977.- 502, [2] s.

İçindəkilər: Dantenin yubileyi, Gecə yarısında hadisə, Asılıqanda işləyən qadının söhbəti, Mən, sən, o və telefon, Gürcü familyası, Yaxşı padşahın nağılı, Şairin hünəri, **Aşıq Ələsgər**, Anlamaq dərdi.

1976

İsmayılov, A. M. Şifahi xalq ədəbiyyatında tərbiyə məsələləri [Mətn] : Aşıq Ələsgərin yaradıcılığı üzrə /A. M. İsmayılov ; red. Ə. Novruzova ; Azərbaycan SSR "Bilik" Cəmiyyəti.- Bakı: [s.n.], 1976.- 32 s.: 20 sm.- (Mühazirəçiyə kömək).

Nəbiyev, B. Tənqid və ədəbi proses [Mətn]: məqalələr məcmuəsi /Bəkir Nəbiyev.- Bakı: Azərnəşr, 1976.-186 s.

Aşıq Ələsgər yaradıcılığı haqqında [S.146-148].

1975

Ədəbiyyat müntəxabatı [Mətn] : 9-cu sinif üçün /tərt. Ə. Qarabağlı, Y. Qarabağlı ; [red. Ə. Əliyev].- Bakı: Maarif, 1975.- 385, [2] s.: 20 sm.

1972

Təhmasib, M. Gözəllik nəğməkarı [Mətn] /M.Təhmasib.- Bakı: Elm, 1972.- 326 s.

Aşıq Ələsgər yaradıcılığı haqqında [S.29-36].

1971

Əlibəyzadə, Elməddin Məmməd oğlu. Aşıq Ələsgər [Mətn] : anadan olmasının 150 illiyi münasibətilə /E. M. Əlibəyzadə ; [red. T. Y. Qurbanov] ; AzSSR "Bilik" Cəmiyyəti.- Bakı: Elm, 1971.- 26, [1] s.: 20 sm.- (Mühazirəçiyə kömək).

Sarıvəlli, Osman Abdulla oğlu. Qüdrətli şair, ustad sənətkar [Mətn] : Aşıq Ələsgərin həyat və yaradıcılığı haqqında /O. A. Sarıvəlli ; red. Q. Qasımzadə.- Bakı: Gənclik, 1971.- 92, [4] s.: 16 sm.

1970

Babayev, İmran Əşrəf oğlu. Aşıq Ələsgər //Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı [Mətn] : dərs vəsaiti /İ. Babayev, P. Əfəndiyev ; [elmi red. M. H. Təhmasib].- Bakı: Maarif, 1970.- S.186-195.

Vəliyev, V. Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı /V.Ə.Vəliyev; S.M.Kirov adına Azərbaycan Dövlət Universiteti. - Bakı :Azərnəşr,1970. - 443 səh.: fotosəkil.

Kitabda Aşıq Ələsgər poeziyası haqqında [S.216-218].

1969

Qasımzadə, Feyzulla. Ədəbiyyat [Mətn] : 9-cu sinif üçün /F. S. Qasımzadə, M. C. Cəfərov ; [rəss. R. Yanbulatov].- Bakı: Maarif, 1969.- 398, [2] s.: portr., 21 sm.

1968

Axundzadə, D. Müşfiqli günlərim [Mətn] /D.Axundzadə; müqəddimə Ə.Yusifoglundur.- Bakı: Gənclik, 1968.- 134 s.

Kitabda Mikayıl Müşfiqin “Haqq aşığı” adlandırdığı Aşıq Ələsgər haqqında fikirləri verilmişdir [S.50].

1960

Araslı, Həmid. Aşıq Ələsgər //Aşıq yaradıcılığı [Mətn] /H. Araslı ; red. T. Bayram ; Azərb. SSR Mədəniyyət Nazirliyi, Respublika Xalq Yaradıcılığı Evi.- Bakı: Birləşmiş, 1960.- S.87- 90.

1950

Arif, Məmməd. Müasir ədəbiyyat (XX əsr və sovet dövrü) [Mətn] : orta məktəbin 10-cu sinfi üçün /M. Arif, C. Xəndan.- Bakı: Azərnəşr, 1950.- 384 səh.: portr., 21 sm.

1935

Əli, T. Aşıq Ələsgər haqqında [Mətn]: [müqəddimə] /T.Əli //Aşıq Ələsgər.- Bakı, 1935.- S.7- 14.

1934

Əlizadə, H. Aşıq Ələsgər haqqında; Aşıq Ələsgərin tərcümeyi-halı //Aşıq Ələsgər [Mətn] : [şeyrlər] /H. Əlizadə ; tərt. ed. və red. S. Hüseyn.- Bakı: Azərnəşr, 1934.- S.7-14.

1929

Göyçəli Aşıq Ələsgər [Mətn] //Azərbaycan aşıqları /topl. Hümmət Əlizadə; [ön söz. A. Şaiq]. - I cild. - Bakı: Azərnəşr, 1929. - S.11-12. - (El ədəbiyyatı nümunələri).

